

ΘΩΜΑΣ Π. ΠΕΝΝΑΣ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΓΚΑΙΤΕ ΤΖΟΒΑΡΟΠΟΥΛΟΥ*

Ο Γκαίτε Γ. Τζοβαρόπουλος ήταν μία μαχητική, πολύπαθη και εμβληματική προσωπικότητα, ένας γνήσιος πατριώτης. Γεννήθηκε το 1882 στο Καβακλή της Ανατολικής Ρωμυλίας. Το όνομά του ήταν «Γι-ώργος» και στα θρακιώτικα «Γκέτας», το οποίο ο Τζοβαρόπουλος μετέτρεψε σε «Γκαίτε», υπέγραφε και αναφέρεται παντού με αυτό.

Καταγόταν από αρχοντική, πλούσια και επαναστατική οικογένεια γιατρών και εμπόρων, ο ίδιος όμως λόγω των αγνών, έντονων πατριωτικών συναισθημάτων του και τη συνεχή ενεργό συμμετοχή του στους αγώνες των βορειοελλαδικών πέρασε περιπετειώδη ζωή με οικονομική δυσπραγία.

Το 1885 οι Βούλγαροι προσάρτησαν αυθαίρετα και οριστικά την Ανατολική Ρωμυλία. Ο νεαρός Τζοβαρόπουλος τελείωσε το σχολείο στο Καβακλή, με έφεση προς τα γράμματα, και μετά σπούδασε ως υπότροφος στα Άρτια Ζαρίφεια Διδασκαλεία της Φιλιππούπολης. Έμαθε και τα Βουλγάρικα υποχρεωτικά και όταν αποφοίτησε, το 1903, παρόλο ότι είχε μεγάλη επιθυμία να σπουδάσει Ιατρική στην Αθήνα, υπηρέτησε υποχρεωτικά στον βουλγαρικό στρατό επί 38 μήνες.

Αμέσως μετά την αποστράτευσή του πήγε στην Αδριανούπολη, όπου εργάστηκε ως επιμελητής και δάσκαλος, αλλά σε ένα χρόνο πήγε στη Θεσσαλονίκη και εντάχθηκε στον Μακεδονικό Αγώνα, αναλαμβάνοντας Διευθυντής της Ελληνοβλάχικης Σχολής Σελίου στο Άνω Βέριο Βέροιας.

* Πηγές: 1) Περιοδικό «ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΡΩΜΥΛΙΑ (Βόρεια Θράκη)» ΓΚΑΙΤΕ ΤΖΟΒΑΡΟΠΟΥΛΟΣ... Γράφει η Θεοδώρα Σπ. Μηνούδη (εγγονή του Γκ. Τζοβαρόπουλου) — Τεύχος 4, Οκτώβριος — Νοέμβριος — Δεκέμβριος 2006, σελ. 17-33, από όπου και οι δύο φωτογραφίες του στο παρόν. Και 2) Θεοδώρας Σπ. Μηνούδη «Επιφανείς της Ανατολικής Ρωμυλίας — Βόρειας Θράκης κατά τον 18°, 19° και 20° Αιώνα» — Τόμος Ι, Β΄ Έκδοση 2019. Εκδόσεις Επιστημών Ε.Π.Ε. (σελ. 163-192).

Για τις αγωνιστικές δραστηριότητές του εκεί συνελήφθη από τους Τούρκους και φυλακίστηκε, αλλά ελευθερώθηκε με την αμνηστία των Νεοτούρκων. Αμέσως, τοποθετήθηκε δάσκαλος στη Γευγελή, αλλά με την αλλαγή συμπεριφοράς των Νεοτούρκων ξανάρχισε ο αγώνας και με υπόδειξη του Προξένου Κορομηλά συγκροτήθηκε αντάρτικο σώμα με αρχηγούς τον Γκαίτε Τζοβαρόπουλο και τον Γεώργιο Καραϊσκάκη (από την Μπογδανίτσα).

Το 1909, το Σάββατο του Λαζάρου, συνελήφθη πάλι από τις οθωμανικές αρχές και μετά τέσσερις μήνες καταδικάστηκε από το Στρατοδικείο — μόνον αυτός από 16 κατηγορούμενους — σε θάνατο, ως αρχηγός.

Αλυσοδεμένος στο Επταπύργιο, πάλευε με τον θάνατο (όπως γράφει στο Ημερολόγιό του) επί ένα και πλέον έτος. Κατά τη διέλευση του νέου Σουλτάνου Ρεσάν του Ε΄ από τη Θεσσαλονίκη, όλοι οι πολιτικοί κατάδικοι κάθε εθνικότητας απολύθηκαν, πλην του Τζοβαρόπουλου, του οποίου η ποινή μετατράπηκε σε φυλάκιση 101 ετών! Το 1911, η ποινή του μετατράπηκε σε 15 χρόνια καταναγκαστικά έργα, πάντα αλυσοδεμένος. Όμως ήδη η υπόθεσή του είχε γίνει γνωστή τόσο στην τουρκική όσο και την Ευρωπαϊκή κοινή γνώμη, εκτός άλλων, και η εφημερίδα «Temps» του Παρισιού έγραφε άρθρα για την άδικη καταδίκη του και για τις αδικίες των τουρκικών δικαστηρίων. Έτσι άρχισαν να τον επισκέπτονται στη φυλακή διακεκριμένοι δημοσιογράφοι Γάλλοι, Άγγλοι και Γερμανοί, μεταξύ των οποίων και ο πολὺς Μπάουτσερ με τη σύζυγό του.

Οι ελληνικές και διεθνείς πιέσεις στον Σουλτάνο ήταν μεγάλες και έτσι του δόθηκε χάρη με την υποχρέωση να εγκαταλείψει τη χώρα, οπότε στις 2 Μαΐου 1912 αυστριακό πλοίο τον έφερε στον Πειραιά.

Επειδή, τότε, οι σχέσεις Ελλάδας—Βουλγαρίας ήταν εγκάρδιες, επισκέφτηκε τη γενέτειρά του Καβακλή στη Βουλγαρία και επιστρέφοντας γράφτηκε στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, για να υλοποιήσει την αρχική επιθυμία του.

Όμως ξέσπασε ο Βαλκανικός Πόλεμος και ασυγκράτητος εντάχθηκε σε σώμα προσκόπων και έφυγε για το μέτωπο της Ηπείρου.

Στις αρχές του 1913, του ανατέθηκε η ίδρυση Δήμων στον τομέα του Σοχού. Τον Νοέμβριο του 1914 προήχθη σε διοικητικό αντιπρόσωπο Νώτιας. Τον Ιούνιο του 1915, τοποθετήθηκε Γραμματέας Β΄ Τάξεως στη Νομαρχία Σερρών και Υποδιοικητής Σιδηροκάστρου.

Με την κατοχή τής Ανατολικής Μακεδονίας από τους Βουλ-

γάρους, από τον Αύγουστο του 1916, χρησιμοποιήθηκε από τους Βουλγάρους ως διερμηνέας λόγω της άριστης γνώσης του της βουλγαρικής γλώσσας. Στις 22 Ιουνίου 1917 συνελήφθη και με τις χιλιάδες άλλους Ανατολικομακεδόνες οδηγήθηκε αιχμάλωτος στη Βουλγαρία, κυρίως στο στρατόπεδο κοντά στην πόλη Σιούμεν και για ένα μικρό ενδιάμεσο χρονικό διάστημα υποχρεώθηκε να δουλέψει στα κτήματα κάποιου Βούλγαρου κτηματία Αποστόλ Χρήστωφ. Στο στρατόπεδο της Σιούμεν, λόγω της γνώσης της βουλγαρικής γλώσσας, χρησιμοποιήθηκε στα γραφεία για τους αιχμαλώτους, σε καίρια θέση και έτσι απέκτησε πληροφορίες και γνώση της κατάστασης των στρατοπέδων και των αιχμαλώτων.

Το 1919, μετά την ήττα των Βουλγάρων και την απελευθέρωση της Ανατολικής Μακεδονίας, ο Τζοβαρόπουλος επανατοποθετήθηκε Υποδιοικητής Σιδηροκάστρου Σερρών. Εκεί, το 1920 παντρεύτηκε τη μνηστή του Δέσποινα Κουκοράβα, με την οποία απέκτησε τρία παιδιά, τον Νίκο (που πέθανε τριών ετών), τον μετέπειτα επίσης Νίκο (που σκοτώθηκε 25 ετών το 1949, κατά το τέλος του Εμφυλίου Πολέμου) και την Καλλιόπη, μετέπειτα σύζυγο του Δικηγόρου Θεσσαλονίκης Νικ. Πετρόπουλου.

Στη συνέχεια στρατεύεται στον ελληνικό στρατό αυτή τη φορά, όμως ασθενεί βαρεια, αποστρατεύεται και τοποθετείται στη Θεσσαλονίκη, στο Κτηματικό Γραφείο ως διευθύνων το Τμήμα Επιτάξεως Οικημάτων. Το 1922 διορίστηκε Υποδιοικητής Κιλκίς και το 1924 Υποδιοικητής Λαγκαδά. Τότε, ασθένησε και πέθανε ο τρίχρονος πρωτότοκος γιος του Νίκος. Λόγω της μεγάλης θλίψης του και της συζύγου του δεν μπορούσε να διαμένει πλέον στον Λαγκαδά, οπότε ζήτησε μετάθεση και τοποθετήθηκε στη Νομαρχία Θεσσαλονίκης.

Το 1930 εκλέχθηκε μέλος της Επιτροπής εκδικάσεως των δικαιολογητικών των Μακεδονομάχων. Το 1933 πείθεται από τον Καφαντάρη και αναλαμβάνει Νομάρχης Φλώρινας, αλλά σε δύο μήνες — στις εκλογές του Ιουλίου — εκλέχθηκε βουλευτής Θεσσαλονίκης των Φιλελευθέρων. Με το κίνημα του 1935, συλλαμβάνεται και φυλακίζεται ως επαναστάτης. Αποφυλακίστηκε με την αμνηστία των πολιτικών κρατουμένων και περιπλανιέται στη Μακεδονία με την οικογένειά του σε μία εναγώνια προσπάθεια επιβίωσης.

Ο Γκαίτε Τζοβαρόπουλος — ο οποίος υπήρξε από τους ιδρυτές του συλλόγου των Μακεδονομάχων «ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ» και διετέλεσε

για πολλά χρόνια Πρόεδρος του — πέθανε στη Θεσσαλονίκη στις 8 Μαρτίου 1949, έχοντας πάντα τα υψηλά πατριωτικά του ιδανικά.

Το προσωπικό του Ημερολόγιο — στο οποίο έγραφε όταν μπορούσε, από το 1906 έως το 1943, και στις 199 σελίδες τού οποίου καταγράφονται σημαντικότερα γεγονότα — και το επίσης χειρόγραφο εγχειρίδιό του, με τίτλο «Ανατολική Ρωμυλία. Λεκανοπέδιον Κάτω Τόντζου "Μηλεώνες". Επαρχία Ιαμπόλεως—Ελχόβου—Καβακλή. 1945» φυλάσσονται, ως πολύτιμα κειμήλια και ντοκουμέντα, από την εγγονή του Θεοδώρα Σπ. Μηνούδη.

Στο Μουσείο τού Μακεδονικού Αγώνα στη Θεσσαλονίκη, είναι καταχωρισμένος στους Μακεδονομάχους Πράκτορες Α΄ Τάξεως με τον αριθμό 58, σε σύνολο 63.

Οι Δήμοι Θεσσαλονίκης, Κουφαλίων και Κίτρος Πιερίας έδωσαν το όνομά του σε οδούς τών πόλεών τους.

Την 1η Ιουνίου 2015, το Ιερό Ίδρυμα «Αγία Τριάδα» τών απανταχού Ελλήνων τής Ανατολικής Ρωμυλίας—Βόρειας Θράκης διοργάνωσε, με τη συμπαράσταση των Δήμων Χαλκηδόνας και Πέλλας και τη συνεργασία τών Πολιτιστικών Συλλόγων Ανατολικής Ρωμυλίας (ΠΟΣΑΡ), στη θέση Λειβαδίτσα Ραχώνας τής περιοχής Κουφαλίων Πέλλας εκδηλώσεις, κατά τις οποίες έγιναν και τα αποκαλυπτήρια μνημείου τού Γκαίτε Τζοβαρόπουλου.

Ας μας είναι παράδειγμα εντιμότητας και πατριωτισμού.

Γκαίτε Τζοβαρόπουλος 1927.
Νομάρχης Έδεσσας.